

Szanowna Pani
Elżbieta Bieńkowska
Minister Rozwoju Regionalnego

Szanowna Pani Minister,

Polskie organizacje zrzeszone w FEANTSA (Europejska Federacja Organizacji Pracujących na rzecz Ludzi Bezdomnych) oraz współrealizujące projekt systemowy „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” zadanie nr 4 – w zakresie standaryzacji pracy z bezdomnymi w tym: opracowanie modelu „Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności” pragną w oparciu o doświadczenia realizacji projektu, a także w trosce o ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym przedłożyć do rozważenia „Wspólne stanowisko strategiczne wobec włączenia problematyki bezdomności, wykluczenia mieszkaniowego i mieszkalnictwa socjalnego do dokumentów strategicznych i operacyjnych dla perspektywy finansowej 2014-2020”.

„Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” (dalej: *Strategia*) jest nową długookresową strategią rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010-2020. Została zatwierdzona przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 roku, zastępując w ten sposób poprzednią jaką obowiązywała w latach 2000-2010, zwaną Strategią Lizbońską. Jednym z celów nowej *Strategii* jest: „**WSPIERANIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli**”.

Polska przyjęła zobowiązanie zmniejszenia skali ubóstwa i wykluczenia społecznego o 1,5 miliona osób, zaliczanych do grup ryzyka wykluczenia społecznego.

Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii „Europa 2020” są opracowywane przez państwa członkowskie UE **Krajowe Programy Reform** oraz przygotowane przez KE **inicjatywy przewodnie** (ang. *flagship initiatives*), realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych.

Jedną z 7 inicjatyw przewodnich niniejszej strategii jest **Europejski Program Walki z Ubóstwem**. Program ten to działania na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

W ramach programu powstała platforma współpracy i wymiany dobrych praktyk w zakresie walki z wykluczeniem. Ze wskazań Europejskiego Programu Walki z Ubóstwem wynika konieczność opracowania własnego, polskiego programu rozwiązywania problemów grup szczególnie zagrożonych (cyt.: „*Państwa członkowskie powinny opracować programy rozwiązywania problemów grup szczególnie zagrożonych – m.in. samotnych rodziców, osób starszych, niepełnosprawnych, mniejszości czy bezdomnych. Należy także zapewnić wsparcie osobom zagrożonym ubóstwem, wykorzystując w pełni krajowe systemy emerytalne oraz socjalne.*”).

W Europejskim Programie Walki z Ubóstwem wspomina się także i inne cele, takie jak „poprawa dostępu do miejsc pracy, zabezpieczenia społecznego, podstawowych usług (opieka zdrowotna, **budownictwo mieszkaniowe** itd.) oraz do edukacji”, co również w sposób bezpośredni ma wpływać na zmniejszanie skali ubóstwa w Europie, a tym samym w Polsce.

W grudniu 2010 roku Komisja Europejska przygotowała ramy funkcjonowania „Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” będącej uszczegółowieniem i planem na wdrożenie strategii Europa 2020 w sferze wykluczenia i integracji. Dokument niniejszy bardzo szeroko traktuje także o bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowym. Wskazuje również na działania w tej sferze zarówno podejmowane przez Komisję Europejską jak i państwa członkowie. Komisja planuje na przykład w sferze bezdomności:

1. *Opracować dobrowolne europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewnienia jakości usług społecznych na poziomie sektorowym, w tym w obszarze usług w zakresie bezdomności.*
2. *Opracowanie odpowiednich i zintegrowanych odpowiedzi, aby zapobiec bezdomności i zająć się rozwiązaniem tego problemu, wciąż pozostaje istotnym elementem unijnej strategii w zakresie włączenia społecznego.*
3. *Komisja znajdzie metody i środki pozwalające na optymalną kontynuację prac rozpoczętych w sprawie bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego, uwzględniając wyniki Konferencji Konsensusu w grudniu 2010.*

W dniu 20 lutego 2013 roku Komisja Europejska wezwała państwa członkowskie do wyznaczenia priorytetów w zakresie inwestycji społecznych oraz do zmodernizowania swoich systemów pomocy społecznej. Oznacza to usprawnienie realizacji strategii aktywnego włączenia społecznego oraz skuteczniejsze i wydajniejsze wykorzystywanie budżetów socjalnych. Wezwanie to sformułowane jest w przyjętym przez Komisję komunikacie w sprawie inwestycji społecznych na rzecz wzrostu i spójności. Komunikat zawiera również wskazówki dla państw członkowskich, jak najlepiej wykorzystywać wsparcie finansowe UE, w szczególności z Europejskiego Funduszu Społecznego, przy wdrażaniu wyznaczonych celów. Komisja będzie ściśle monitorować funkcjonowanie systemów zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw członkowskich poprzez semestr europejski i w razie konieczności formułować zalecenia skierowane do poszczególnych państw. Zalecenia Komisji obejmują m.in.: „udoskonalenie strategii aktywnego włączenia w państwach członkowskich. Przystępna cenowo, wysokiej jakości opieka nad dziećmi i edukacja, zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, szkolenia i wsparcie w poszukiwaniu pracy, **wsparcie w zakresie mieszkalnictwa** i dostępność opieki zdrowotnej – wszystko to dziedziny polityki o silnym wymiarze inwestycji społecznych”. Zasadniczym elementem pakietu dotyczącego inwestycji społecznych jest komunikat określający ramy polityki, konkretne działania, które powinny być podjęte przez państwa członkowskie i Komisję, a także wytyczne dotyczące wykorzystania funduszy unijnych w celu wspierania reform. Towarzyszy mu m.in. **dokument roboczy służb Komisji dotyczący przeciwdziałania problemowi bezdomności**, w którym wyjaśnia się sytuację bezdomności w Unii Europejskiej i możliwe do rozważenia strategie.

Uwzględniając powyższe wskazania dla krajów członkowskich oraz dokonując analitycznej oceny przygotowanego w 2012 roku znowelizowanego dokumentu krajowego pt.: „Krajowy Program Reform Europa 2020”, a także przyjęte w ostatnim czasie „Założenia do Umowy Partnerskiej z Komisją Europejską”, zawierające m.in. wstępne założenia dla Programów Operacyjnych, w których wskazano jak Polska planuje osiągnąć swoje cele rozwojowe przy wykorzystaniu funduszy unijnych 2014-2020, należy stwierdzić, że w niewielkim stopniu uwzględniają one perspektywę mieszkalnictwa społecznego, w tym socjalnego, bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego. A więc kwestii, które są i będą w najbliższej perspektywie jednymi z najbardziej znaczących w zmniejszaniu skali ubóstwa (w tym również skali krajowej, określonej na poziomie 1,5 mln polskich obywateli).

Szanowna Pani Minister,

Środowisko organizacji pozarządowych, statutowo działających w obszarze wykluczenia społecznego, w tym bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego proponuje przeanalizowanie przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, a w konsekwencji uwzględnienie kilku propozycji zawartych we wspólnym stanowisku. Pragniemy dodać, że jesteśmy grupą organizacji, która uczestniczy w wypracowywaniu w kończącej się poprzedniej perspektywie finansowej efektów projektu systemowego nr 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”, w którym szczególne znaczenie ma zadanie nr 4 – Model „Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności”.

Organizacje pozarządowe działające w sferze polityki społecznej, w tym podpisujące niniejsze stanowisko z pewnością otwarte są na współpracę w zakresie definiowania celów i zadań w zakresie zagadnienia ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym bezdomności. Pozostajemy do dyspozycji.

Z wyrazami szacunku

W imieniu podmiotów wspierających niniejsze stanowisko

Pomorskiego Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności
Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta Zarząd Główny
Caritas Diecezji Kieleckiej
Stowarzyszenia MONAR
Stowarzyszenia Otwarte Drzwi
Związku Organizacji Sieć Współpracy BARKA
Kamilańskiej Misji Pomocy Społecznej

Piotr Olech

Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności

W załączeniu:

Wspólne stanowisko strategiczne wobec włączenia problematyki bezdomności, wykluczenia mieszkaniowego i mieszkalnictwa socjalnego do dokumentów strategicznych i operacyjnych dla perspektywy finansowej 2014-2020

